

Collectieve schadeafwikkeling gevraagd

Steeds vaker komen massaschadezaken voor. Omdat iedere gedupeerde zijn eigen schade moet verhalen, loopt het rechterlijk apparaat hopeloos vast. Hoog tijd voor een collectieve schadeafwikkeling, zegt promovenda Ianika Tzankova. Advocaat William Schonewille reageert.

.....
Michel Knapen
journalist
.....

Dexia is misschien wel de meest bekende, maar lang niet de enige massaschadezaak van Nederland. Ook de Bijlmerramp, de vuurwerkcramp, de cafébrand in Volendam en de legionellabesmetting in Bovenkarspel kunnen ertoe worden gerekend. En ook de afgebroken kadetrap in Utrecht, de scheuren in het wooncomplex op het Bos en Lommerplein en de bouwfraude leidden tot massaschade. Hetzelfde geldt voor financiële affaires als Vie d'Or, World Online en de piramidespelen, en in de toekomst mogelijk de woekerpolissen. En dan is er nog sluipende letselschade door gebrekkige medische producten – zoals DES – en beroepsziektes, zoals stoflongen.

Het komt steeds vaker voor dat in één klap grote groepen burgers gedupeerd raken. Reden te meer, zegt Ianika Tzankova, om fundamenteel na te denken over deze problematiek. Vrijdag 30 maart promoveerde zij aan de Universiteit van Tilburg op *Toegang tot het recht bij massaschade* (Kluwer). Tzankova werkt vanaf 1 mei als advocaat bij NautaDutilh maar blijft dan verbonden als docent aan de Universiteit van Tilburg.

Opheffen tariefverbod

Op dit moment procederen stichtingen of verenigingen namens gedupeerden. Meer dan het verkrijgen van een verklaring voor recht dat de schadeveroorzaker onrechtmatig heeft gehandeld zit er niet in. Ieder slachtoffer zal alsnog

de aansprakelijkheid moeten aantonen en zelf schadevergoeding moeten eisen. 'Het is niet mogelijk collectief een schadevergoeding te vorderen', zegt Tzankova. 'De wetgever vindt dat elk schadegeval uniek is en de rechter moet altijd kijken naar de mate van eigen schuld en het causale verband tussen het gedrag van het individu en zijn schade.' Een 'krankzinnig systeem'. Want het leidt tot een overbelasting van het rechterlijk apparaat. 'Een kleine rechtbank kan al bij honderd extra zaken overbelast raken, bij Dexia ging het om tienduizenden gevallen. Een collectieve afwikkeling is alleen om die reden al veel beter.'

Advocaat William Schonewille (BarentsKrans) is het daarmee eens. 'Goed ook dat Tzankova ervoor pleit het verbod op te heffen dat stelt dat je je schadevergoeding niet in geld kunt vorderen.'

Als het aan Tzankova ligt, is er voor *freeriders* bij collectieve acties geen plaats meer. 'Zij maken het moeilijker om collectieve acties te winnen. De actieve deelnemers betalen de kosten van advocaten en deskundigen en lopen het risico – als ze verliezen – dat ze worden veroordeeld tot het betalen van de proceskosten. Bovendien bestaat de kans dat de *freeriders*, als het resultaat tegenvalt, alsnog het hele rechtssysteem gaan platleggen.' Het dwingen van gedupeerden om zich aan te sluiten bij een collectieve actie is volgens Tzankova niet mogelijk. 'Je kunt het wel stimuleren. Wie zelf wil procederen, zou van de rechter moeten horen dat hij zich moet aansluiten bij de groep.'

Ook Schonewille heeft met *freeri-*

ders te maken gehad. Bij de stichtingen Leaseverlies en Eegalease waren 110 duizend mensen aangesloten, terwijl de Dexia-zaak bijna 400 duizend gedupeerden kende. 'Zeventig procent freeriders, dat is bij massaschadezaken heel gewoon.' Als gedupeerden worden gedwongen zich aan te sluiten bij een collectieve actie, dan moet daar volgens Schonewille en Tzankova iets tegenoverstaan: het opheffen van het verbod op no cure no pay. 'Daarmee voorkom je een groot deel van het financieringsprobleem dat gepaard gaat met collectieve acties', reageert Schonewille. Wel moet er volgens Tzankova extern toezicht worden gehouden op de kwaliteit van de belangenbehartigers en de hoogte van de bedragen.

Concentratie

Over welke advocaat collectieve acties mag ondernemen, lopen de meningen uiteen. 'Van belang is concentratie van

belangenbehartiging', zegt Tzankova. 'Het zou goed zijn wanneer wordt gewerkt met enkele advocaten die beschikken over ervaring en kwaliteit op het rechtsgebied maar die ook logistiek in staat zijn grote groepen burgers bij te staan. Nu bedenken advocatenkantoren per geval hoe ze massaschade afwickelen, en komen met ad-hocoplossingen die nooit optimaal zijn. Zeker nu massaschade steeds vaker voorkomt, moet je op zoek naar structurele oplossingen. Slechts enkele goede advocaten massazaken laten doen, is zo'n oplossing.'

Schonewille ziet weinig in zo'n beperking. 'Je moet geen kwaliteitseisen stellen aan de advocaat of het kantoor, maar aan het bestuur van de stichting die namens de gedupeerden procedeert en de advocaat aanstuurt.'

Tot de 'concentratie van belangenbehartiging', zoals Tzankova voorstelt, hoort in haar visie ook dat slechts één gerecht bevoegd zou moeten zijn om

massaschadezaken af te handelen. Daar kan dan expertise en een adequate organisatie worden opgebouwd. Maar als er enkele klachten binnendruppelen, hoe weet je dan of het zal uitgroeien tot een massazaak? Tzankova: 'Toen de Dexia-zaken begonnen te lopen, kregen de Raden voor Rechtsbijstand verzoeken van gedupeerden die een toegevoegd advocaat zochten. Bij de raden ging nog geen belletje rinkelen, Dexia werd niet herkend als massazaak. Ik vind dat je mensen erop kunt trainen om massaschadezaken te herkennen, zeker als het gaat om conflicten over algemene voorwaarden of ondeugdelijke producten. Je wéét dan dat het veel mensen zal treffen. Je kunt dus ook eerder signaleren dat het een zeer grote zaak kan worden.'

(advertenties)

Een scherpe diagnose

moet helder zijn

U bent, als advocaat, gebaat bij een duidelijke vertaalslag van de operatietafel naar de rechtbank, van een röntgenfoto naar een puntig advies.

Voor deze en andere heldere medische adviezen kunt u terecht bij

LechnerConsult.

Bel voor info of vrijblijvende kennismaking naar
010 - 47 62 870.

Schiekade 458 • 3032 AX Rotterdam
Tel: 010 - 47 62 870 • Fax: 010 - 47 72 075
E-mail: info@lechnerconsult.nl • www.lechnerconsult.nl